

[Hartig Frisch.]

Medlem oversaa ganske en Ting, jeg i øvrigt tidligere en Gang har fremdraget her, nemlig at det danske Landbrug aldrig har kendt en virkelig liberalistisk Periode. Det danske Landbrug hviler paa tre Grundelementer. Det ene er Enevældens Forbud mod Deling af Gaarde, som stammer fra den gamle enevældige merkantilistiske Tid, og som blev bevaret i den danske Landbolovgivning. Det andet er Andelsbevægelsens Socialisme, som intet som helst har med Liberalisme at gøre i sit Væsen, og om hvilken det netop er anført, at man stemmer efter Hoveder og ikke efter Køer, men det er en ganske socialistisk Betragtning at stemme efter Hoveder og ikke efter Køer. Endelig til sidst kan nævnes det virkelig liberalistiske, nemlig Frihandelen, som det danske Landbrug har levet paa i den Tid, da England havde Frihandel. Jeg tror, det ærede Medlem, naar han udtaler sig om disse Ting, skulde gøre sig lidt mere bekendt med Skrivebordene. Vi har adskillige Skriveborde i dette Hus, og det ærede Medlem burde benytte dem og gøre Studier, naar han indlader sig paa Betragtninger af denne Art.

Det ærede Medlem Hr. Duborg udtalte sig med betydelig større Forstaaelse af Øjeblikkets Situation end det ærede Medlem Hr. Hans Pinstrup. Det ærede Medlem udtalte: Jeg erkender fuldt ud, at Industrien i Danmark, som Forholdene har udviklet sig, er et lige saa nødvendigt og lige saa berettiget Erhverv som Landbruget. Der ved viser det ærede Medlem, at han virkelig har forstaaet, hvad der maa være det bærende for denne Tids politiske Indstilling, nemlig Erkendelsen af, at Tiden har ændret sig meget betydeligt fra det, som man hidtil har tænkt sig inden for Landbruget, og jeg tror, at hvis det ærede Medlem kan vinde Udbredelse for de Tanker, ogsaa med Hensyn til de Statsopgaver, dette kan medføre, saa kan det ærede Medlem ogsaa regne paa at kunne vinde Forstaaelse fra vor Side.

Det ærede Medlem Hr. Simonsen udtalte sig angaaende de Bemærkninger, jeg havde gjort om Skatteforholdene i Skærbæk Kommune. Det ærede Medlem fandt ganske vist, forstod jeg, at en Beskatning paa 400 Kr. paa en Indtægt paa 1 600 Kr. var en meget grov Beskatning, men han udtalte, at Tusinder af danske Landmænd har betalt store Skatter, nemlig i Form af Ejendomsskatter, der i Dag er tre Gange saa store som før Krigen, og det ærede Medlem inviterede mig paa det Grundlag til at besøge sig selv og andre i Bækkekredsen.

Jeg vil gerne over for denne Udtalelse fremsætte nogle Betragtninger som en Slags Udfordring til det ærede Medlem. Jeg vil i ganske simple, jævne Tal opgive, hvorledes en Landarbejder i Hunseby Kommune lever af 1 200 Kr. om Aaret, han selv, hans Kone og to Børn. Disse 1 200 Kr. er hans Arbejdsfortjeneste og det eneste, han har at leve af. De fordeler sig saaledes: Husleje 180 Kr., Skat 15 Kr., Brændsel 27 Kr., Fagforening og derigennem Arbejdsløshedsforsikring 172 Kr., Tøj 100 Kr., Sygekasse 48 Kr., Børneforsikring — det er det, der kaldes Konfirmationsforsikring — 39 Kr., Avis 10 Kr., og dertil kommer saa Mad 600 Kr., det giver tilsammen 1 191 Kr. Saaledes ser en dansk Landarbejders Budget ud. For disse Summer lever han, og han opretholder samtidig sin Arbejdsløshedsforsikring; han tager den samfundsmæssige Byrde, at han bidrager til at forsikre sig for den Tid, hvor han ikke har Arbejde, og denne Landarbejder er en Mand, som for saa vidt er gunstigt stillet, som han har haft stadigt Arbejde. Nu udfordrer jeg det ærede Medlem til fra denne Talerstol lige saa nøje at gøre Rede for, hvorledes en dansk Bonde af dem, han taler om i Bækkekredsen, lever, saaledes at vi ikke nøjes med disse almindelige Betragtninger, men faar en nøjagtig Angivelse af det Budget, som en dansk Landmand lever for. Lad os nu tale om Realiteterne. Vi har jo under denne Debat hørt, hvorledes det ærede Medlem Hr. Knud Kristensen stod og talte om, at Arbejderne paa Landet var lønnet højere end Landmændene. Jeg udfordrer altsaa det ærede Medlem til at give os ganske nøje Besked om et saadant Budget, saa vi kan faa at vide, hvorledes de to Befolkningsgrupper staar over for hinanden.

Jeg gaar derefter over til det, som jeg betragter som Hovedspørgsmaalet for dansk Politik i Øjeblikket: Landbrugets Stilling til Byerhvervene. Der bruges ofte det Udtryk om Landbruget: Hovederhvervet. Skal man tale ganske renlig økonomisk, bør man altid sige: Hovedeksporterhvervet. Det er Sandheden, og det dækker Situationen. Vi risikerer i Øjeblikket, som Debatten viser, at komme i den ulykkelige Situation at staa over for de modsatte økonomiske Doktriner, som vi kender fra det 18de Aarhundrede, Fysiokraterne paa den ene Side og Merkantilisterne paa den anden Side, saaledes at vi fra den ene Side hører den kendte Tale om, at den eneste naturlige Produktionsgren i et Land er Landbruget, og fra den anden Side hører den Tale om, at Staten skal gribe regulerende ind i alle